

RAN-2858

S.Y.B.A. (Sem-III) Examination

March / April - 2019

Hindi - Foundation Course

Paper-3 (Hindi Bhasha Kaushal)

१. 'गंगा मैया' – भैरवप्रसाद गुप्त, २. व्याकरण

Time: 2 Hours]

[Total Marks: 50

सूचना : / Instructions

(१)

नीचे दृशविले निशानीवाणी विगतो उत्तरवही पर अवश्य लभवी.
Fill up strictly the details of signs on your answer book

Name of the Examination:

S.Y.B.A. (Sem-III)

Name of the Subject :

Hindi - Foundation Course

Subject Code No.: 2 8 5 8

Seat No.:

--	--	--	--	--	--

Student's Signature

(२) प्रश्न के दाहिनी ओर प्रश्न के अंक है।

प्रश्न: १ निम्नलिखित प्रश्नों के संक्षिप्त उत्तर लिखिए।

१०

१. मानिकचंद और गोपीचंद के साथ कोई कुश्ती के लिए क्यों तैयार नहीं होता?
२. मानिकचंद की हत्या किसने की? क्यों?
३. दीयर नामक गाँव में कौन पहलवान रहता है? वह पहलवानी छोड़कर क्या करता है?
४. गोपीचंद भाभी के साथ शादी करने के लिए तैयार हुआ तब माँ ने भाभी से क्या कहा?
५. मटरुसिंह समाज की कु-प्रथाओं के सामने कैसे लड़ता है?

प्रश्न २. उपन्यास के तत्वों के आधार पर 'गंगा मैया' उपन्यास की समीक्षा कीजिए। १३

अथवा

प्रश्न २. "संवाद के द्वारा ही उपन्यास में नाटकीयता, यथार्थता, सजीवता, रोचकता आती है।" इस कथन को मद्देनजर रखते हुए, 'गंगा मैया' की संवाद-कला की समीक्षा कीजिए। १३

प्रश्न ३. "भाभी एक अनुपम नारी है। पाठकों की सहानुभूति की पूरी अधिकारिणी है" - इस विधान के परिप्रेक्ष्य में भाभी का चरित्रांकन कीजिए। १३

अथवा

प्रश्न ३. "गंगा मैया" एक उद्देश्य प्रधान रचना है, इस विधान की पृष्टि कीजिए। १३

प्रश्न ४. टीप्पणियाँ लिखिए। 0७

अ) १. लिंग के भेद।

अथवा

१. वचन के प्रकार।

ब) निम्नलिखित गुजराती परिच्छेद का हिंदी में अनुवाद कीजिए। 0७

विद्या मेणवानो आधार કેવળ વિદ્યાલય ઉપર જ નથી હોતો, મુખ્યત્વે કરીને વિદ્યાર્થી ઉપર જ હોય છે. ઘણાં વિદ્યાર્થીઓ વિદ્યાલયમાં જાય છે એટલું જ નહીં ઉપાધિ પણ મેળવે છે, છતાં વિદ્યા પામતા નથી. તે જ પ્રમાણે તીર્થ કરવા તો ઘણાં જાય છે પણ તીર્થનું સાચું ફળ બધા મેળવી શકતા નથી. જેઓ જોવાની વસ્તુ જુએ નહીં, મેળવવાની વસ્તુ લે નહીં તેઓની વિદ્યા આખર સુધી પોથીમાં જ રહે છે અને ધર્મ બાહ્ય આચરણમાં પુરાઈ રહે છે. તેઓ તીર્થમાં જાય છે ખરા પણ જવાને તેઓ પુણ્ય માને છે, પામવાને નહિ. તેઓ અમુક બાહ્ય અથવા અમુક માટીમાં કોઈ વિશેષ ગુણ રહેલો છે એમ માને છે. આથી માણસનું લક્ષ્ય ભ્રષ્ટ થાય છે. જે ચિત્તની સામગ્રી છે તેને વસ્તુમાં ઢાંકી તેનો નાશ કરે છે, આખા દેશમાં સાધાનામાર્જિત ચિત્તશક્તિમાં જેમ જેમ મલિન થતી ગઈ તેમ તેમ આ નિરર્થક બાહ્યતા વધતી ગઈ એ વાત કબૂલ કરવી જ પડશે.

- રવિંદ્રનાથ ટાગોર